

ÖZET: Başkanlık personeli olmayan kişilerin Mesleki Bilgiler Seviye Tespit Sınavı'na (MBSTS) girerek aldıkları puanı, Başkanlıkta göreve başladıktan sonra kullanılabilecekleri ile hâlihazırda imam-hatip olarak görev yapmakta olan personelin, öncesinde sözleşmeli Kur'an kursu öğreticisi olarak çalışması bulunduğu bahisle Kur'an kursu öğreticiliği kadrosuna sınavsız olarak atanıp atanamayacağı hususunda. (27.02.2020-E.213439)

26.10.2011 tarihli ve 28096 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Diyanet İşleri Başkanlığı Sınav Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi ile 23.12.2011 tarihli ve 28151 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Vaizlik, Kur'an Kursu Öğreticiliği, İmam-Hatiplik ve Müezzin Kayımlık Kadrolarına Atama ve Bu Kadroların Kariyer Basamaklarında Yükselme Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (I) bendinde MBSTS; **"görevlilerin** bilgi seviyelerini ölçmek ve mesleki bakımdan göreve en iyi şekilde hazır bulunmalarını sağlamak amacıyla Başkanlıkça yapılan veya yaptırılan sınav" olarak tanımlanmaktadır.

Aynı Yönetmeliğin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde; "Görev veya görev yerlerini değiştirmek için açılan sınavlara katılmak isteyen **camii görevlileri**, kariyer unvanlar için yapılacak sınavlara katılmak isteyen **personel** ile yurt dışı, hac ve umre hizmetlerinde görevlendirilmek için Başkanlıkça yapılacak sınavlara katılacakların, Mesleki Bilgiler Seviye Tespit Sınavına (MBSTS) girmeleri ve Başkanlıkça belirlenen puanı almaları şarttır." düzenlemesi mevcuttur.

Başkanlığımız internet sitesinin İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğüne ait bölümünde, "2019 Yılı Mesleki Bilgiler Seviye Tespit Sınavı (MBSTS) Bilgilendirme Duyurusu" başlığı altında;

"Başkanlığımız personeline yönelik Mesleki Bilgiler Seviye Tespit Sınavı (MBSTS) Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı (ÖSYM) tarafından yapılacaktır. MBSTS, Diyanet İşleri Başkanlığı ilgili mevzuatı uyarınca;

- 1) **Cami görevlilerinin** görev yeri değişikliği,
- 2) **Başkanlığımız personelinden** başka unvanlarda görev yapmakta iken Kur'an kursu öğreticisi, imam-hatip veya müezzin-kayımlık unvanlarına müktesebi olanların naklen, müktesebi olmayanların ilk defa naklen atanmaları,
- 3) Kariyer basamaklarında yükselmeler,
- 4) Yurtdışı ile hac ve umre hizmetlerinde (hac ve umre hizmetleri için müftü, vaiz ve eğitim görevlileri hariç) din görevlisi görevlendirmeleri için, Başkanlıkça yapılacak sınavlara katılmak isteyen personele yönelik yapılmaktadır.

I- BAŞVURU ŞARTLARI

Diyanet İşleri Başkanlığı teşkilatında kadrolu veya sözleşmeli personel olarak çalışıyor olmak."

ifadeleri bulunmaktadır. Aynı veya benzer ifadelerin 2017 ve 2018 yılına ait MBSTS duyurularında da yer aldığı görülmektedir.

Ayrıca sınavı icra eden ÖSYM tarafından yayımlanan "Diyanet İşleri Başkanlığı Mesleki Bilgiler Seviye Tespit Sınavı Başvuru Kılavuzu'nda;

"Adayların, sınava başvuru işlemini yapmadan önce Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından duyurulan başvuru koşullarını dikkatlice incelemeleri, tüm koşullarını ve sınav taahhütleri takdirde sınava başvuru işlemini yapmaları ücretini ödeyerek başvurularını tamamlamaları yararlarına olacaktır. Başvuru koşulları ile ilgili ayrıntılı bilgi, Diyanet İşleri Başkanlığından edinilmelidir.

Başvuru merkezi görevlisi tarafından adayın Aday Başvuru Formundaki bilgileri ile birlikte web kamerasıyla alınacak fotoğrafı da elektronik ortama aktarılacaktır... Başvuru merkezi görevlisi adayın bilgilerini ve fotoğrafını elektronik ortama aktardıktan sonra yazıcıdan alacağı

Aday Başvuru Kayıt Bilgileri formunu kontrol etmesi için adaya verecektir. **Bu aşamadan sonra kişisel bilgilerin doğruluğundan aday sorumlu olacaktır...**

Bir adayın beyanının gerçeğe uymadığı tespit edildiği takdirde bu aday, aradan geçen süreye bakılmaksızın bu sınavdan elde ettiği tüm haklarını kaybedecektir."

şeklinde uyarı mahiyetinde ibareler bulunmaktadır.

Belirtilen hükümler ile duyurularda yer alan ifadelerden; MBSTS'ye girecek kişinin sınava başvuruda bulunduğu tarihte Başkanlık personeli olması gerektiği, aksi halde başvuru şartlarını taşımamasına rağmen katıldığı sınav nedeniyle bir hak talep edemeyeceği, bu kişinin daha sonra Başkanlıkta göreve başlamasının durumu değiştirmeyeceği, zira yürürlükteki mevzuat hükümlerine uygun olarak bütün sonuçlarıyla fiilen elde edilmiş bir hak bulunmadığından kazanılmış haktan bahsedilemeyeceği neticesine ulaşmak kaçınılmazdır.

Görüş talep edilen diğer husus ile ilgili olarak; Vaizlik, Kur'an Kursu Öğreticiliği, İmam-Hatiplik ve Müezzin Kayyımlık Kadrolarına Atama ve Bu Kadroların Kariyer Basamaklarında Yükselme Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde giriş sınavı, "Başkanlık teşkilatında vaiz unvanlarına ilk defa atanacaklar için yapılacak yazılı ve/veya sözlü sınavı; Kur'an kursu öğreticisi, imam-hatip ve müezzin-kayyım unvanlarına ilk defa atanacaklar ile sabık görevlilerin yeniden atanmaları için yapılacak sözlü sınav" şeklinde tanımlanmaktadır.

İlgi yazıda sözü edilen "2020 Yılı Kurum İçi Naklen (KKÖ, İ-H, M-K) Giriş Sınavı" duyurusunda yer alan; " Başkanlığımız taşra teşkilatında münhal bulunan; aşağıdaki tabloda bilgileri yer alan kadrolara kurum içi naklen atama yapılmak üzere Başkanlığımızda farklı unvanlarda çalışan personele yönelik sözlü sınav yapılacaktır." ibarelerinden, sınav duyurusunun Yönetmelikte belirtilen sabık görevlileri kapsamadığı, yalnızca kurum içi naklen atanacaklara yönelik olduğu görülmektedir.

Söz konusu duyurunun "Başvuru Şartları" bölümünde; "Başvuru yapacağı unvanda halen çalışıyor olmamak ya da müktesebi bulunmamak." başvuracaklarda aranan genel şartlar arasında sayılmakta olup tereddüde düşülen konunun, "adı geçeninin daha önce Başkanlığımızda sözleşmeli Kur'an kursu öğreticisi olarak görev yapmasının nakil sınavına girmesine engel teşkil edip etmeyeceği" olduğu anlaşılmaktadır.

Devlet memurluğu kadrolarına usulüne uygun olarak atanan ve görev yapanlar bakımından bunun kazanılmış hak teşkil ettiği ve sonrasında başka kadrolara atanan bir memurun talebi halinde ve gerekli şartları taşımak kaydıyla önceki memuriyet kadrosuna yeniden atanabileceği malumdur.

Nitekim bu husus Anayasa Mahkemesi kararları ile Danıştay içtihatlarında; "yürürlükte olan kurallara göre bütün sonuçlarıyla fiilen elde edilmiş, kişinin bulunduğu statüden doğan, tahakkuk etmiş ve kendisi yönünden kesinleşmiş ve kişisel alacak niteliğine dönüşmüş hak" olarak tarif edilen kazanılmış hak müessesesinin bir gereğidir.

15.04.2015 tarihli ve 29327 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Diyanet İşleri Başkanlığı Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinin 45 inci maddesinde yer alan; "**Bu Yönetmelik kapsamındaki görevlere ilgili mevzuatı uyarınca atanmış olanların kazanılmış hakları saklıdır.**" hükmü de bu müessesenin Başkanlık mevzuatındaki tezahürü niteliğindedir. Söz konusu hükümde de açıkça belirtildiği üzere, atanılan bir unvanın kazanılmış hak olarak kabul edilebilmesi için Yönetmelikte belirtilen Devlet memurluğu unvanlarından birine mevzuatına uygun olarak atanmış olmak zorunludur. Dolayısıyla sözleşmeli pozisyonlarda çalışılmış olması bu kapsama girmediğinden, kişiye görev yaptığı pozisyonla aynı unvanlı memuriyet kadrosuna doğrudan atanma hakkı sağlamayacağı kabulü gerekmektedir.

Aksi halde atanma usul ve esasları Kanunla düzenlenen ve belli şartlara tabi olan Devlet memurluğuna alternatif bir atanma imkânı tesis edilmesi sonucu ortaya çıkacaktır ki böylesine bir durumun "kanunu dolanmak" anlamına geleceği kuşkusuzdur.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun "Memurluktan Çekilenlerin Yeniden Atanmaları" başlıklı 92 nci maddesinde, iki defadan fazla olmamak üzere memurluktan kendi istekleriyle çekilenlerden veya çekilmiş sayılanlardan tekrar memurluğa dönmek isteyenlere ilişkin düzenlemeler yer almaktadır. Anılan maddeden, kanun koyucunun daha önce memuriyeti bulunanlara belirli şartlar dâhilinde yeniden bu imkânı tanıdığı anlaşılmaktadır.

Görüldüğü üzere öncesinde bir memuriyeti bulunmayan, 657 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin (B) fıkrası kapsamında sözleşmeli olarak istihdam edilenlerin sırf bu gerekçeyle doğrudan kadrolu olarak atanabileceğine dair herhangi bir hüküm bulunmamaktadır.

Belirtilen nedenlerle adı geçenin 2007 yılında sözleşmeli Kur'an kursu öğreticisi pozisyonunda istihdam edilmiş olması, doğrudan kadrolu Kur'an kursu öğreticisi olarak atanmasına imkân verecek kazanılmış bir hak teşkil etmediğinden, adı geçenin Kur'an kursu öğreticiliğine naklen atanmak amacıyla ilgi yazıda sözü edilen nakil sınavına girebileceği değerlendirilmektedir.

Bununla birlikte, ilgilinin hâlihazırda imam-hatip kadrosunda görev yapması, naklen atanmak istediği kadronun ise Kur'an kursu öğreticiliği olması karşısında, Diyanet İşleri Başkanlığı Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinin 44 üncü maddesi uyarınca bu kadroların eşdeğer kadro oldukları anlaşılmaktadır. Mezkûr maddede yer alan;

"(2) Eşdeğer kadrolardan aynı kademede bulunan kadrolar arasındaki geçişler ile üst kademeden alt kademelerdeki kadrolara geçişlerde, adaylığı kalkmış olmak ve atanılacak kadronun şartlarını taşımak kaydıyla ilgili mevzuatında belirtilen diğer şartlar aranmaksızın sınavsız atama yapılabilir..."

hükmü çerçevesinde adaylığı kalkmış olmak ve atanılacak kadronun şartlarını taşımak kaydıyla ilgili mevzuatında belirtilen diğer şartlar aranmaksızın belirtilen kadroya sınavsız atama yapılabileceği değerlendirilmektedir.

Yapılan açıklamalar ile mevzuat hükümleri çerçevesinde;

a) MBSTS'ye girecek kişinin sınava başvuruda bulunduğu tarihte Başkanlık personeli olması gerektiği, aksi halde başvuru şartlarını taşımamasına rağmen katıldığı sınav nedeniyle bir hak talep edemeyeceği, bu kişinin daha sonra Başkanlıkta göreve başlamasının durumu değiştirmeyeceği, zira yürürlükteki mevzuat hükümlerine uygun olarak bütün sonuçlarıyla fiilen elde edilmiş bir hak bulunmadığından kazanılmış haktan bahsedilemeyeceği,

b) Daha önce sözleşmeli pozisyonda istihdam edilmiş olmanın, yasal bir dayanağı olmaksızın tek başına ve doğrudan kişiye çalıştığı pozisyonla aynı unvanlı kadroya atanma hakkı vermeyeceği, aksi halde usul ve esasları Kanunla düzenlenen ve belli şartlara tabi olan Devlet memurluğuna alternatif bir atanma imkânı tesis edilmiş sayılacağı,

c) Diyanet İşleri Başkanlığı Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliğinin 44 üncü maddesi uyarınca eşdeğer kadrolar olması sebebiyle adaylığı kalkmış olmak ve atanılacak kadronun şartlarını taşımak kaydıyla ilgili mevzuatında belirtilen diğer şartlar aranmaksızın imam-hatiplik kadrosundan Kur'an kursu öğreticiliği kadrosuna sınavsız atama yapılabileceği, mütalaa edilmektedir.

**Diyanet İşleri Başkanlığı
Hukuk Müşavirliği**